

9 листопада
**ДЕНЬ
УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ**
та писемності

Відзначення 9 листопада Дня української писемності та мови не випадкове, адже цього дня православна церква вшановує пам'ять **Преподобного Нестора-літописця**, який у сімнадцять років прийшов до Києво-Печерської лаври послушником. Прийняв його сам засновник монастиря преподобний Феодосій. Молитвою та послухом юний подвижник невдовзі перевершив найвидатніших старців. Під час постригу в ченці Нестор був удостоєний сану ієродиякона. Книжкова справа стала сенсом його життя. Найвизначнішою працею Нестора-літописця є **«Повість минулих літ»** – літописне зведення, складене у Києві на початку XII століття. Преподобний Нестор довів розповідь з літописних зведень кінця XI ст. до 1113 року. **«Повість минулих літ»** була і залишається найвидатнішою пам'яткою слов'янської культури. Тому преподобного Нестора-літописця можна по праву вважати батьком не лише вітчизняної історії, а й словесності.

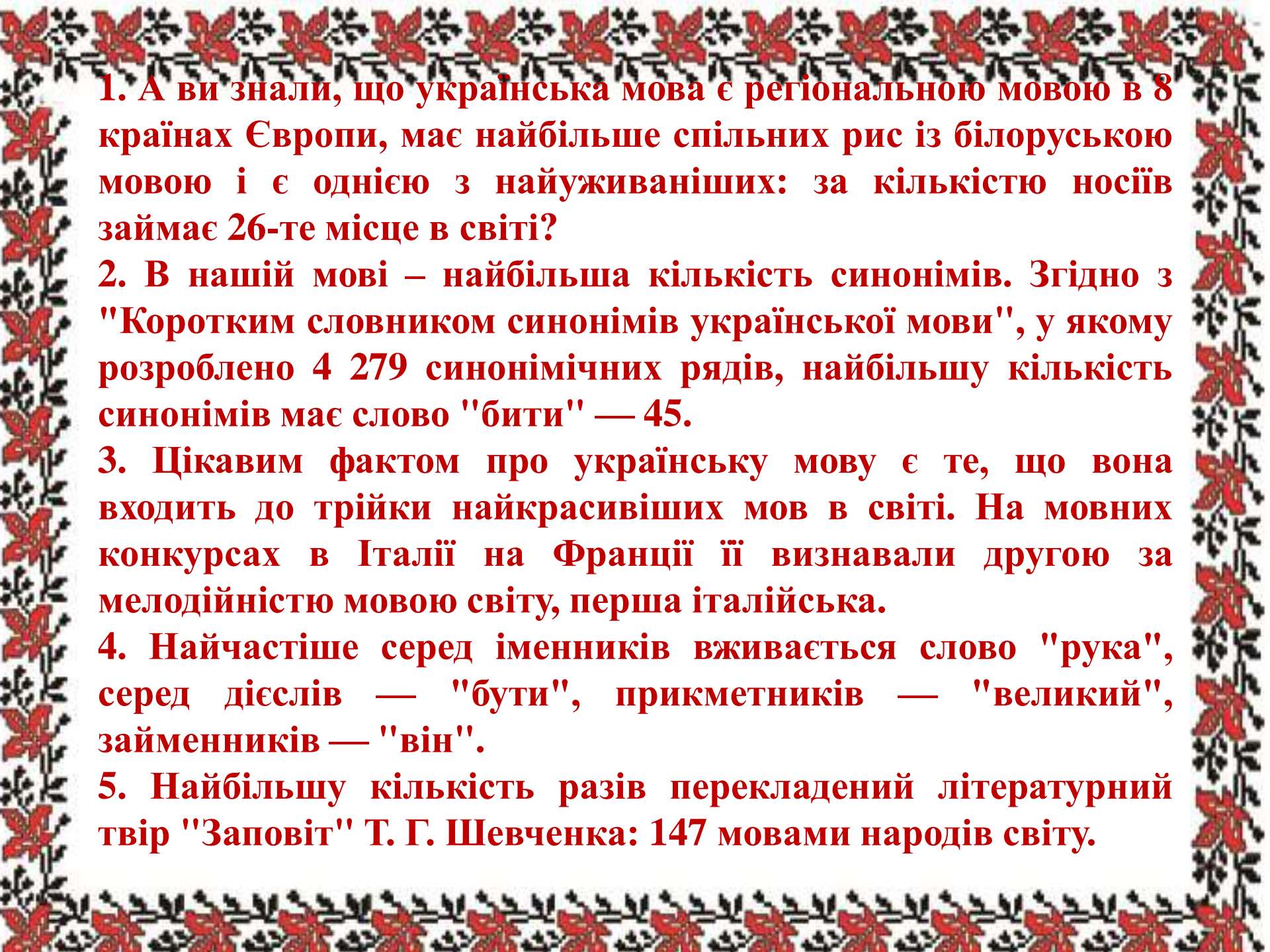

Віхи унормування загальнонародної української мови:

X-XIII ст. – мова української народності поєднує в собі елементи давньоруської писемної мови; *XIV-XV ст.* – україно-білоруської; *XIV-XVII ст.* – слов'яноукраїнської, староукраїнської (“простої мови”), церковнослов'янської; *XVIII-XIX ст.* – формування нової української мови.

Зачинатель сучасної української літературної мови **Іван Петрович Котляревський** (1769 - 1838)

Основоположник сучасної української літературної мови **Тарас Григорович Шевченко** (1814 - 1861)

1. А ви знали, що українська мова є регіональною мовою в 8 країнах Європи, має найбільше спільних рис із білоруською мовою і є однією з найуживаніших: за кількістю носіїв займає 26-те місце в світі?

2. В нашій мові – найбільша кількість синонімів. Згідно з "Коротким словником синонімів української мови", у якому розроблено 4 279 синонімічних рядів, найбільшу кількість синонімів має слово "бити" — 45.

3. Цікавим фактом про українську мову є те, що вона входить до трійки найкрасивіших мов в світі. На мовних конкурсах в Італії на Франції її визнавали другою за мелодійністю мовою світу, перша італійська.

4. Найчастіше серед іменників вживається слово "рука", серед дієслів — "бути", прикметників — "великий", займенників — "він".

5. Найбільшу кількість разів перекладений літературний твір "Заповіт" Т. Г. Шевченка: 147 мовами народів світу.

10

ФАКТІВ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

мова
ДНК НАЦІЇ

ПЕРША ЗГАДКА УКРАЇНСЬКИХ СЛІВ

448 р. візантійський історик Пріск Панійський у таборі гунського володаря Аттіли на території сучасної України записав слова «мед» і «страва».

Близько
256 тис.
слів має сучасна
українська мова.

Ф

Найрідше
вживана літера.

П

Найбільша кількість
слів починається
на літеру «П».

Найбільше спільної
лексики з українською
мають такі мови:

84% - білоруська
70% - польська

68% - сербська
62% - російська

Зменшувальну
форму в українській
мові має навіть
слово «вороги» —
ВОРОЖЕНЬКИ.

Мова багата
на синоніми.
Слово «горизонт»
має **12** синонімів.

Назви всіх
дитинчат тварин
є іменниками
середнього роду.

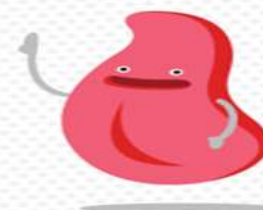

До середини **XIX** ст.
українську мову
найчастіше називали
«руською мовою».

ukr-mova.in.ua

Наталю!

В українській мові, на
відміну від решти
східнослов'янських мов,
іменник має 7 відмінків,
один з яких — **кличний.**

СКОРБОТНИЙ КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1626 рік Київський митрополит Йосиф Краківський склав акафіст до Святої Варвари. Москва дозволила, але за умови його перекладу російською мовою. Синод наказав Київському митрополитові позбирати з усіх церков України книги старого українського друку, а замість них завести московські видання.

1720 рік Російський цар Петро I забороняє друкувати книги українською мовою.

1763 рік Указ Катерини II про заборону викладати українською мовою в Києво-Могилянській академії.

1775 рік Зруйновано Запорізьку Січ і закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях.

1780 рік Спалення книгозбірні Києво-Могилянської академії, що збиралася понад 150 років і була однією з найбагатших бібліотек України.

1862 рік Закрито українські недільні школи, які безкоштовно організовували видатні діячі української культури, заборонено видавати книжки українською мовою.

1881 рік Заборонено викладання у народних школах та виголошення церковних проповідей українською мовою.

1900 рік Цензура вилучає з текстів такі слова, як «козак», «москаль», «Україна», «український», «Січ», «Запоріжжя» та інші, які мають український національно-символічний зміст.

1908 рік Вся культурна, освітня діяльність в Україні визнана царським урядом Росії шкідливою.

1938 рік Сталінський уряд видає постанову про обов'язкове вивчення російської мови, чим підтинає коріння українській мові.

24 грудня 1958 року Верховна Рада СРСР прийняла закон, згідно з яким питання про те, вивчати чи не вивчати рідну мову в національних школах мають вирішувати батьки та самі учні.

1989 рік Видано постанову, яка закріплювала в Україні російську мову як офіційну загальнодержавну мову.

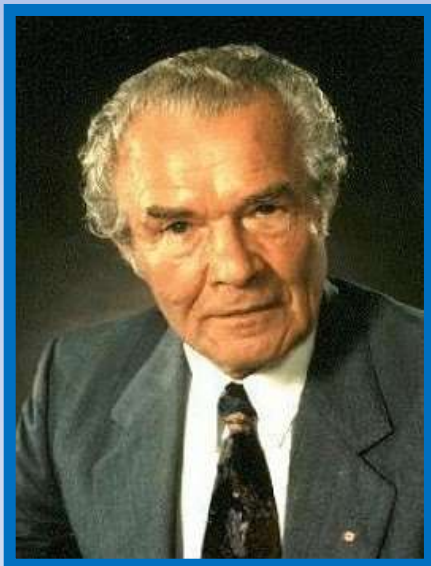

Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика — конкурс, який має на меті утвердження державного статусу української мови, піднесення її престижу серед молоді, виховання поваги до культури й традицій українського народу.

За ухвалою Ліги українських меценатів, конкурсу надано ім'я Петра Яцика. За останні роки кількість учасників конкурсу сягала 5 млн людей з-понад 20 країн світу. Конкурс щороку стартує 9 листопада, в День української писемності та мови та проходить у чотири етапи за олімпійською системою: шкільний, районний, обласний та загальноукраїнський.

Петро Яцик (1921-2001), канадський підприємець українського походження, меценат і філантроп, відомий своїм вагомим вкладом у фінансування українознавства на Заході та в Україні. Фундатор Міжнародного благодійного фонду «Ліга українських меценатів», був його почесним президентом. Серед найголовніших проєктів, профінансованих Яциком: Український науковий інститут Гарвардського університету, Енциклопедія українознавства, Канадський інститут українських студій, Міжнародний конкурс знавців української мови. За кошти мецената видано чимало наукових монографій з історії України, економіки, політології, медицини, етнографії. За багатолітню меценатську діяльність Петро Яцик був нагороджений «Почесною відзнакою Президента України» у 1996 р.

Якою мовою виховаєш дитину,
таку країну вона і буде любити

***Разом із щастям і журбою
Зеленим листом шелестить,
У небі яснім над водою
Нам рідна мова мерехтить.
Це символ мудрості твоєї,
Моя Україно. Він горить!
Тож мови рідної своєї
Не відцураймось ні на мить!***

Мова - втілення думки. Що багатша думка, то багатша мова. Любімо її, вивчаймо її, розвиваймо її! Борімося за красу мови, за правильність мови, за присутність мови, за багатство мови...

Максим Рильський

МОВА - це не просто спосіб спілкування, а щось більш значуще.

МОВА - це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків.

МОВА - це ще й музика, мелодика, фарби, буття, сучасна, художня інтелектуальна і мисленнева діяльність народу.

Олесь Гончар

The image features three purple cornflowers in the foreground, their stems and buds clearly visible. The background is a soft-focus blue sky with a bright sun in the upper left corner, creating a lens flare effect. The overall mood is serene and contemplative.

*Єдиний скарб у тебе - рідна мова,
Заклятий для сусіднього хижацтва.
Вона твого життя міцна основа,
Певніша над усі скарби й багатства.*

П. Куліш

Мова така ж жива істота, як і народ, що її витворив, і коли він кине свою мову, то вже буде смерть задля його душі, смерть задля всього того, чим він відрізнявся від других людей...

Панас Мирний

*Той, хто зневажливо ставиться до
рідної мови, не може й сам
викликати поваги до себе.*

Олесь Гончар

A close-up photograph of a plant with vibrant green, serrated leaves. The leaves have a fine, white, hair-like texture along their edges and veins. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural outdoor setting.

Найбільше і найдорожче добро в кожного народу - це його мова, ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, розум, досвід, почування.

Панас Мирний

Нації вмирають не від інфаркту.

Спочатку їм відбирає мову

Ліна Костенко

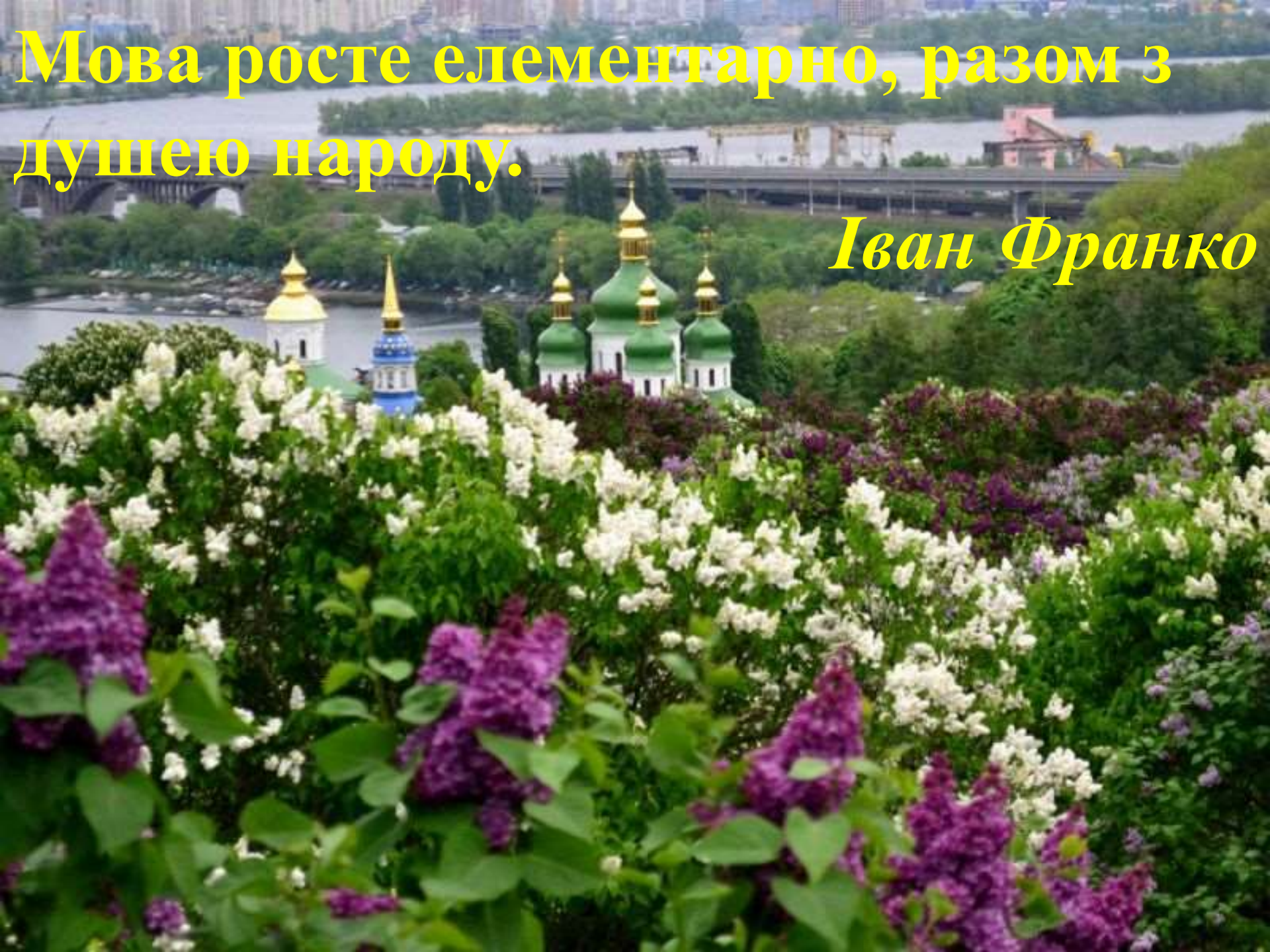

**Мова — це кров, що оббігає тіло
нації. Виточи кров — умре нація.**

Юліан Дзерович

Мова росте елементарно, разом з
душею народу.

Іван Франко

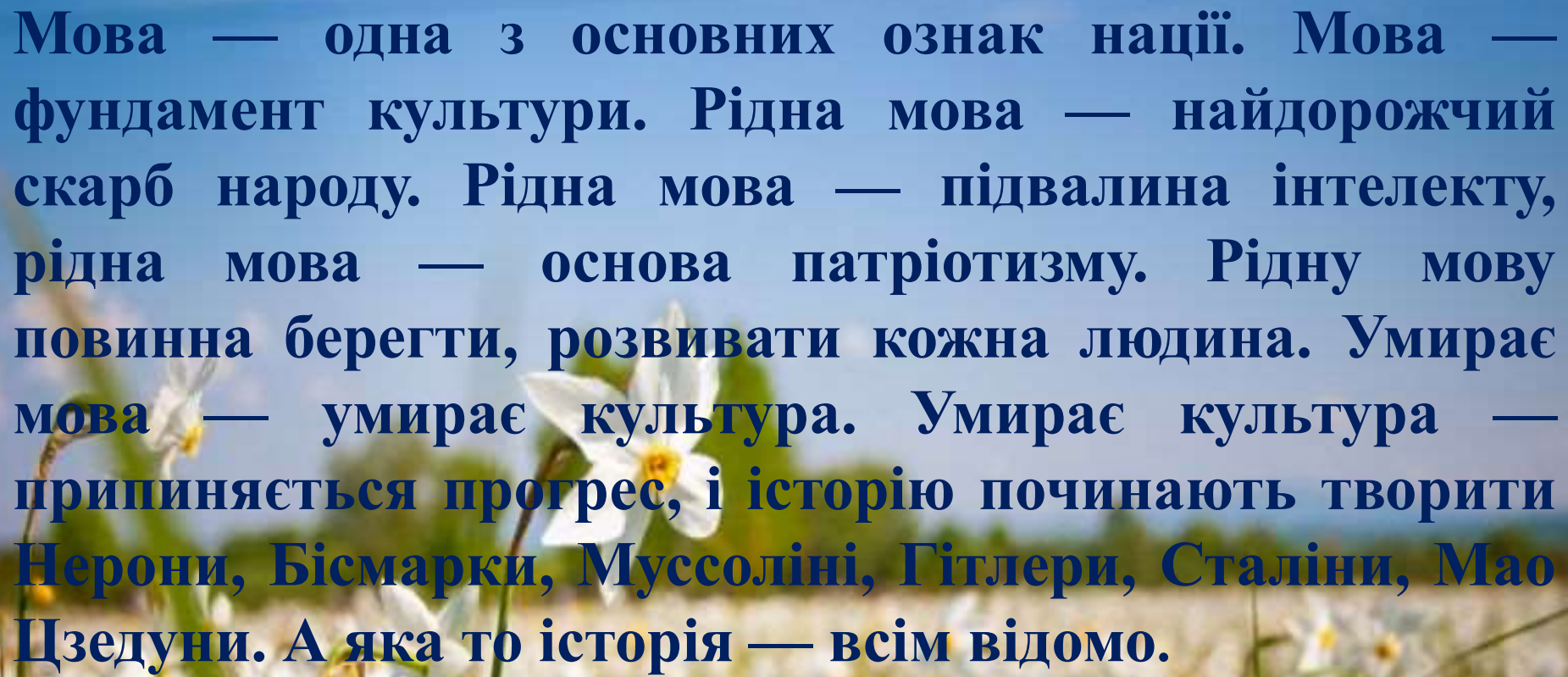
**Хто нікчемну душу має, то така ж у
нього мова!**

Леся Українка

Бринить співає наша мова, чарує,
ніжить і п'янить

Олександр Олесь

A field of white daisies with yellow centers under a blue sky. The text is overlaid on the image.

Мова — одна з основних ознак нації. Мова — фундамент культури. Рідна мова — найдорожчий скарб народу. Рідна мова — підвалина інтелекту, рідна мова — основа патріотизму. Рідну мову повинна берегти, розвивати кожна людина. Умирає мова — умирає культура. Умирає культура — припиняється прогрес, і історію починають творити Нерони, Бісмарки, Муссоліні, Гітлери, Сталіни, Мао Цзедуни. А яка то історія — всім відомо.

Олекса Тихий

Мова – це доля нашого народу, і вона залежить від того, як певно ми всі плекатимемо її.

Олесь Гончар

A close-up photograph of a field of yellow dandelions. The flowers are in various stages of bloom, with some fully open and others as buds. The background is a soft-focus field of more dandelions, creating a sense of depth. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

... Без усякої іншої науки ще можна
обійтися, без знання рідної мови
обійтися не можна.

І. Срезневський

*Без мови нашої, юначе, й народу
нашого нема.*

Володимир Сосюра

Я ЗА ЄДИНУ ДЕРЖАВНУ МОВУ!

Тобі рідна російська - розмовляй
нею, я завжди тебе зрозумію, бо
я поважаю тебе!

Відповідай і ти мені та нашій з
тобою державі взаємністю -
**люби і поважай
душу України - її мову!**